

ปีพุทธศักราช 2539 ปีกาญจนนาทียุค

สารวุฒิสภา

ฉบับที่ 1 : ปีที่ 4 มกราคม 2539

ISSN 0858-6993

บรรยายปก

ตราสัญลักษณ์ฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์ เนื่องในมหาวโรกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี เป็นตราพระราชสัญลักษณ์ อันเป็นตราประจำพระองค์ มีพระมหามงกุฏ มีพานเครื่องสูง 2 ชั้น และช้าง 2 เชือก เทินตราภายใต้เศวตฉัตร

ความหมายของตราสัญลักษณ์ฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี

ตราพระราชสัญลักษณ์ เป็นตราประจำพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9

พระมหามงกุฏ ที่อยู่ข้างบนตราพระราชสัญลักษณ์ เป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นพระมหากษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี

พานเครื่องสูง 2 ชั้น เป็นเครื่องหมายแสดงถึงการปกครองในระบอบประชาธิปไตย **ช้าง 2 เชือก** เทินตราภายใต้เศวตฉัตร ซึ่งมีความหมายได้หลายทาง

ความหมายที่ 1 ช้างเป็นพาหนะของพระเจ้าแผ่นดิน เป็นเหมือนข้าชวงใช้ของพระมหากษัตริย์ ซึ่งเปรียบได้กับประชาชน ซึ่งเป็นเหมือนข้ารับใช้ได้เมืองพระยุคสถาปนาในสัญลักษณ์จึงเสมือนพสกนิกรเทิดทูนและเชิดชูองค์พระมหากษัตริย์และราชวงศ์ และอยู่ได้ร่มเย็นเป็นสุขภายใต้ร่มฉัตร

ความหมายที่ 2 ช้างเผือกเป็นสัตว์คู่บารมีขององค์พระมหากษัตริย์ อีกทั้งตามความเชื่อทางพราหมณ์ช้างเผือกที่มีลักษณะตรงตามตำรา จะมีส่วนช่วยหนุนให้เกิดทั้งแสนยานุภาพและพระปรีชาสามารถ ความรอบรู้แก่องค์พระมหากษัตริย์ จึงแสดงถึงความเป็นผู้มีบุญญาธิการและทรงพระปรีชาญาณ

ความหมายที่ 3 ช้างมีความเป็นมาคู่กับประวัติศาสตร์ของชาติ อีกทั้งเป็นสัญลักษณ์ที่เคยใช้ในธงชาติไทยในอดีตและเป็นสัตว์ที่มีอายุยืนยาว จึงเปรียบกับประเทศไทย ซึ่งก็มีอายุและประวัติศาสตร์อันยาวนานเช่นกัน

ในโอกาสนี้ ขอเชิญชวนทุกท่านประดับตราสัญลักษณ์ฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี โดยพร้อมเพรียงกันตั้งแต่บัดนี้ไปจนถึงปี 2539 ❖

ภาพข่าว

เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2539 ณ ห้องรับรองพิเศษ ชั้น 2 อาคารรัฐสภา 2 ขงพณฯ นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานวุฒิสภา ได้ให้การรับรองบรรดาทูตานุทูต เนื่องในโอกาสเข้ารับตำแหน่งใหม่ ดังนี้

1. ขงพณฯ นายเชอร์ อัฟกัน ข่าน (H.E. Mr. Sher Afghan Khan) เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอิสลามปากีสถานประจำประเทศไทย

2. ขงพณฯ นายคอร์เค เอ็นริเก กอนสแตนติโน กอนซาเลซ (H.E. Mr. Jarge Enrique Constantino Gonzalez) เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐปานามาประจำประเทศไทย

3. ขงพณฯ นายกาเบรียล มาเรีย ดา คอสตา เมสกีตา เดบริโต (H.E. Mr. Gabriel Maria da Costa Mesquita de Brito) เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐโปรตุเกสประจำประเทศไทย

ภาพถ่าย

เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2539 ณ ห้องรับรองพิเศษ ชั้น 2 อาคารรัฐสภา 2
 ฯพณฯ นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานวุฒิสภา ได้ให้การรับรอง ดร. โมस्ताฟา คามัล
 เฮลมี (Dr. Mostafa Kamal Helmy) ประธานสภาที่ปรึกษาแห่งสาธารณรัฐอาหรับ
 อียิปต์ และคณะ ในฐานะแขกของวุฒิสภา ระหว่างวันที่ 11 - 15 มกราคม 2539

เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2539 ณ ห้องรับรองพิเศษ ชั้น 2 อาคารรัฐสภา 2
 ฯพณฯ นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานวุฒิสภา ได้ให้การรับรอง นายนัทซากิน
 บากาบันดี (H.E. Mr. Natsagin Bagabandi) ประธานรัฐสภามองโกเลีย และคณะ
 ในฐานะแขกของรัฐสภาไทย ระหว่างวันที่ 19 - 23 มกราคม 2539

ภาพถ่าย

วันกองทัพไทย

เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2539 เลขาธิการวุฒิสภาพร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้นำพวงมาลาไปถวายสักการะสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ณ พระบรมราชานุสรณ์ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

วันเด็กแห่งชาติ

เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2539 เป็นวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี 2539 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้เปิด

โอกาสให้เด็ก เยาวชน และประชาชนที่สนใจเข้าชม พระที่นั่งอนันตสมาคม พร้อมทั้งจัดนิทรรศการเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์กับการเมืองการปกครองไทย ซึ่งมีผู้สนใจเข้าชมเป็นจำนวนมาก

2539

สารอวยพรปีใหม่

โดย ประธานวุฒิสภา

และคุณท้าวหญิงอัมพร บุญพันธ์ุ

สวัสดิ์ปีใหม่ไทยทั้งผอง
 เพียงสี่ที่ผ่านเลือนเหมือนยาวนาน
 รัฐบาลเปลี่ยนใหม่ไปสี่ครั้ง
 เกิดอุณวยไร้รักสามัคคี
 รัฐธรรมนูญแก้ไขไปหลายครั้ง
 ถึงบัดนี้ตั้งหน้าสาละวัน
 การเลือกตั้งที่ผ่านมาอำนาจ
 สारพิตวิธีที่ไม่งาม
 ดูผู้คนหม่นหมองตรองไม่ตก
 มองการเมืองซันแข่งต่างแย่งชิง
 อันกระแสที่สร้างอย่างต่อเนื่อง
 จนแปลกแยกแตกวันทั่วถิ่นไทย
 ทั้งเพื่อนบ้านวานข้าวตูก้าวหนัก

เคยปรองดองรู้รักสมัคครมมาน
 มีเหตุการณ์เปลี่ยนไปทั้งร้ายดี
 มีเลือกตั้งสามหนผู้คนหนี
 จนสูญเสียชีวีประชาชน
 สิ่งทีหวังยังอับตูลับสน
 ยังคิดคั่นวนเวียนเพียรพยายาม
 ใช้เงินทองปูลาดกันล้นหลาม
 เพียงเพื่อความ“ชอบธรรม”นำมาอิง
 มีปัญหานำตระหนักไปทุกสิ่ง
 เศรษฐกิจสงบนิ่งน่าตกใจ
 มีมากมายหลายเรื่องน่าสงสัย
 เหมือนมีใครเจาะจงส่งมาทำ
 มิตรเคยรักกลับข่มขู่ดูน่าขำ

2539

สารอวยพรปีใหม่

โดย ประธานวุฒิสภา

และคุณหญิงอัมพร ฤชุพันธุ์

ขบวนการเคยบริสุทธิ์ยุติธรรม
ยามน้ำป่าป่าไหลไปทั่วถิ่น
แม้ชีวิตยังอยู่ดูเหมือนตาย
มีแต่องค์พระทรงหล้าเมตตาช่วย
ทรงเป็นศูนย์รวมใจให้ปวงชน

ถูกรูล้ำค่าเดียวนำเสียดาย
มองทรัพย์สินหมดไปนั่งใจหาย
จะเหลืออะไรไปขายประทังตน
ทรงอานวยแก้ไขไปทุกหน
ทรงปัดเป่าทุกข์พ้นให้พ้นไป

ในวาระดิถีขึ้นปีใหม่
ที่ทุกข์หับรับมานานจนผ่านไกล
ขอให้มัสติที่หนักแน่น
ขอให้มึระบอบที่ขอบรรรม
ขอให้มึรัฐบาลที่หาญกล้า
ขอให้มึรัฐมนตรีที่ทำงานจริง
ให้ได้คนซื่อสัตย์สุจริต
หากมีใครไร้เกียรติคอยเบียดบัง
การชื่อเสียงหมดไปในคราวหน้า
ขอให้ได้คนดีมีผลงาน
ขอให้หน้าที่ไหลป่าเข้ามาท่วม
ขจัดสิ้นหมดยุคทุกอกอญ

ขออวยชัยให้กระจ่างสว่างไสว
มีจิตใจมั่นคงและปลงธรรม
ไม่คลอนแคลนตามเขาก้าวถล้า
ไม่เพียงคำน้ำถ้อยมาร้อยยั้ง
เชื่อถือในวาจาได้ทุกสิ่ง
ไม่ทอดทิ้งปัญหาให้ค้าง
ไม่คอยคิดเปอร์เซ็นต์เป็นกระหนัง
ชาวบ้านซึ่งฟ้าพิโรธโกรธประจาน
ปวงประชาสดชื่นมีพื้นฐาน
ช่วยสร้างบ้านสร้างเมืองให้เฟื่องฟู
ช่วยรวบรวมสิ่งไมตรีที่มีอยู่
แล้วช่วยปูทางใหม่ให้ไทยเทอญ

ประธานวุฒิสภา และคุณหญิงอัมพร ฤชุพันธุ์ ❀

ประชุม APPF

รัฐสภาไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐสภาภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก (APPF) ครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 15-19 มกราคม 2539 ณ โรงแรมดุสิตริสอร์ท แอนด์ โปโลคลับ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี นอกจากนี้ประเทศไทยในฐานะประเทศเจ้าภาพจัดการประชุมแล้วยังมีคณะผู้แทนที่เข้าร่วมประชุมอีก 23 ประเทศ

สำหรับหัวข้อการประชุมในครั้งนี้ มีการประชุมเกี่ยวกับด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก ความร่วมมือระดับภูมิภาคระหว่างเอเชียและแปซิฟิก และการแลกเปลี่ยนด้านนิติบัญญัติระหว่างประเทศสมาชิก รวมทั้งความร่วมมือกับภูมิภาคอื่น ๆ

อนึ่ง ในวันที่ 16 มกราคม 2539 เวลา 17.30 นาฬิกา ฯพณฯ นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ประธานวุฒิสภา ได้เป็นเจ้าภาพเลี้ยงอาหารค่ำแก่คณะผู้แทนทั้ง 23 ประเทศ ณ พระราชวังสนามจันทร์อุทยาน อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรีด้วย ❀

กรมการ

ศึกษา-ดูงานต่างประเทศ

คณะกรมการการคมนาคม วุฒิสภา โดยมี พลอากาศเอก อนันต์ กลินทะ ประธานคณะกรมการเป็นหัวหน้าคณะ พร้อมกรมการและเจ้าหน้าที่ จำนวน 9 คน เดินทางไปเยือนและศึกษาดูงาน ณ เครือรัฐออสเตรเลียและประเทศ นิวซีแลนด์ ระหว่างวันที่ 5 - 14 มกราคม 2539 ณ เมืองเมลเบิร์น รัฐวิกตอเรีย คณะฯ

ได้รับฟังการบรรยายสรุปเกี่ยวกับนโยบายและผลการดำเนินงานด้านการสื่อสารโทรคมนาคม การสื่อสารโทรคมนาคมท้องถิ่นของเครือรัฐออสเตรเลีย และเยี่ยมชมกิจการของบริษัทเทลสตรา (ออสเตรเลีย) จำกัด ณ เมืองไคร์สเชิร์ช ประเทศนิวซีแลนด์ คณะฯได้รับฟังการบรรยายสรุปเกี่ยวกับนโยบายและผลการดำเนินงานด้านการสื่อสารโทรคมนาคม การสื่อสารโทรคมนาคมท้องถิ่นของประเทศนิวซีแลนด์ เยี่ยมชมกิจการของบริษัท เทเลคอมนิวซีแลนด์ จำกัด

ณ เมืองไอค์แลนด์ ประเทศนิวซีแลนด์ คณะ ได้รับฟังการบรรยายสรุป เกี่ยวกับนโยบายและผลการดำเนินงานและเยี่ยมชมกิจการของท่าเรือไอค์แลนด์

นอกจากนี้คณะฯ ยังได้ศึกษาและเยี่ยมชมเส้นทางคมนาคมทางบกของเมืองต่าง ๆ ในเครือรัฐออสเตรเลีย อาทิ ตามเส้นทาง บริสเบน โกลด์โคสต์ และในประเทศนิวซีแลนด์ อาทิ ตามเส้นทางไอค์แลนด์ - โรโตรัว เป็นต้น

จากการไปเยือนและศึกษาดูงานครั้งนี้ คณะฯ ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการคมนาคมและการสื่อสารโทรคมนาคม เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาประกอบการพิจารณาศึกษาปฏิบัติ เรื่อง เส้นทางคมนาคมเพื่อเชื่อมโยงประเทศไทยตอนเหนือ กับสหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน และปฏิบัติเรื่องนโยบายและแนวทางการพัฒนาระบบสื่อสารโทรคมนาคมในอนาคตของประเทศ และคณะฯ จึงได้รวบรวมข้อมูลและปัญหาที่เกี่ยวกับการคมนาคมและการสื่อสารโทรคมนาคมไว้เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป ❧

สารคดี

พระมหากษัตริย์ กับการเมืองการปกครองไทย

สารคดีนี้ขอนำเสนอ 2 เรื่องคือ 'พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับรัฐสภา' แสดงถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์และพระราชกรณียกิจที่เกี่ยวกับรัฐสภา และเรื่อง 'การเมืองการปกครองของไทย' แสดงถึงความเป็นมาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย รวมถึงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาในปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับรัฐสภา

นับแต่วันที่ 9 มิถุนายน พุทธศักราช 2488 เป็นต้นมา อันเป็นวันที่มีความหมายและมีความสำคัญอย่างยิ่งในทางประวัติศาสตร์วันหนึ่งของชาติไทย ที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่ฝ่ายนิติบัญญัติโดยที่ประชุมรัฐสภาได้ลงมติ แสดงความเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ในการอัญเชิญสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดชขึ้นทรงราชย์สืบราชสันตติวงศ์เป็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 อันนับเป็นการเริ่มวาระโอกาสเล็ดจเล็ดถึงถวัลย์ราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์ไทยภายใต้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ และถือเป็นการเริ่มต้นของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในระบอบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา ซึ่งเป็นอำนาจหนึ่งในสามอำนาจของอำนาจสูงสุดหรืออำนาจอธิปไตยแทนปวงชนชาวไทยตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญฯ และจะครบ 50 ปี ในรัชกาลปัจจุบันในวันที่ 9 มิถุนายน พุทธศักราช 2539 นี้

ภายในช่วงระยะเวลา 50 ปี นับแต่วันที่ 9 มิถุนายน พุทธศักราช 2439 เป็นต้นมา และหากจะรวมระยะเวลา นับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นหลักในการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พุทธศักราช 2475 แล้ว จะ

พิจารณาเห็นได้ว่าประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลง แก้ไขและประกาศใช้รัฐธรรมนูญและธรรมนูญการปกครองประเทศอีกหลายฉบับ ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภาวการณ์บ้านเมืองที่ผันแปรเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย ดังนั้น อำนาจหน้าที่และชื่อของสภาที่ทำหน้าที่ทางนิติบัญญัติในแต่ละชุดก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หรือธรรมนูญการปกครองประเทศ

อย่างไรก็ดี บรรดารัฐธรรมนูญและธรรมนูญการปกครองประเทศที่ได้เคยมีมาทุกฉบับรวมทั้งฉบับปัจจุบันนั้นมีสาระสำคัญเหมือนกันที่มีหลักการยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อำนาจอธิปไตยซึ่งถือได้ว่าเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศย่อมมาจากปวงชนชาวไทย โดย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจอธิปไตยนั้นแทนปวงชนชาวไทย อันประกอบด้วย ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี และทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล ทั้งนี้ เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญของแต่ละฉบับ

สำหรับพระราชอำนาจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญมีดังนี้

1. การตรากฎหมาย ในการใช้พระราชอำนาจนี้ต้องกระทำโดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา
2. การยับยั้งร่างพระราชบัญญัติ (Veto) โดยไม่ลงพระปรมาภิไธยหรือพระราชทานคืนไปได้
3. การแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา
4. การแต่งตั้งประธานวุฒิสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร รองประธานวุฒิสภา และรองประธานสภาผู้แทนราษฎร
5. การแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี
6. การให้รัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ
7. การแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
8. การเรียกประชุมรัฐสภา เปิดและปิดประชุมรัฐสภา
9. การยุบสภาผู้แทนราษฎร
10. การตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย
11. การสถาปนาฐานันดรศักดิ์ และพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์รวมทั้งการถอดถอนและเรียกคืนด้าว

12. การประกาศใช้และเลิกใช้กฎอัยการศึก
13. การประกาศสงคราม
14. การทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึกและสัญญาอื่นกับนานาประเทศ หรือกับองค์การระหว่างประเทศ
15. การพระราชทานอภัยโทษ

นับแต่วันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองราชย์จนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลาถึง 50 ปี เป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งแก่อาณาประชาราษฎร์แล้วว่า พระองค์ได้ทรงใช้พระราชอำนาจอย่างเที่ยงธรรม ทรงดำรงมั่นคงอยู่ในทศพิธราชธรรม 10 สังคหวัตถุ 4 และจักรวัตร 12 ประการอย่างครบถ้วนบริบูรณ์มาโดยตลอด นอกจากนี้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อความผาสุกความอยู่ดีกินดีของประชาชนอย่างไม่ทรงคำนึงถึงความเหน็ดเหนื่อยและความตรากตรำพระวรกาย อันนำมาซึ่งความผาสุกและร่มเย็นแก่ปวงชนชาวไทยโดยแท้ สมดังพระปฐมบรมโองการที่ว่า

"เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม"

การเมืองทรบปกครองของไทย

ความเป็นมาของการปกครองระบอบประชาธิปไตยไทย

ประเทศไทยก่อนเข้าสู่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีวิวัฒนาการด้านการปกครองบนพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับศาสนาของอารยธรรมอินเดีย ที่ปรากฏมาเป็นการปกครองที่อำนาจสิทธิขาดอยู่ที่พระมหากษัตริย์ ซึ่งพระมหากษัตริย์ปกครองราษฎรมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนกระทั่งสมัยรัตนโกสินทร์ แต่ในสมัยนั้นความรุนแรงของกระแสการยอมรับและความสำเร็จทางเทคโนโลยีของชาติตะวันตก ได้กระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมไทยอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จนนำไปสู่แนวความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทย ที่เห็นได้ชัดก็คือช่วงตั้งแต่ปลายรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 เป็นต้นมา) ทั้งนี้เพื่อให้สังคมไทยไม่ล้าหลังแต่มีความเจริญก้าวหน้าแบบชาติตะวันตก ทั้งในแง่ของความก้าวหน้าในระบบเศรษฐกิจ และระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย

รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงตระหนักถึงกระแสอารยธรรมและความเจริญก้าวหน้าของชาติตะวันตกจึงทรงมีพระราชดำริถึงความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการปรับปรุงประเทศเพื่อให้เกิดความทันสมัย โดยพระองค์พยายามจ้างผู้เชี่ยวชาญต่างชาติ และส่งขุนนางรวมทั้งพระบรมวงศานุวงศ์ไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ อีกทั้งพระองค์เองก็ทรงศึกษาหาความรู้ในวิทยาการของตะวันตก ทั้งศึกษาจากอาจารย์ชาวต่างชาติ รวมทั้งการเสด็จประพาสประเทศเพื่อนบ้านและยุโรปเพื่อนำมาปรับใช้ในประเทศไทย โดยเฉพาะในด้านการปกครอง พระองค์ทรงมีพระราชปณิธานในอันที่จะให้ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญเป็นหลักในการปกครองประเทศ แต่อย่างไรก็ตามพระองค์ทรงเห็นว่าประชาชนคนไทยยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยและมีความสนใจในการปกครองบ้านเมืองไม่มากพอที่จะคุ้มครองผลประโยชน์ของตนเองได้

จากความไม่พร้อมดังกล่าวข้างต้น ทำให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงดำเนินรัฐประศาสนบาย เพื่อเป็นการปฏิรูปพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างค่อยเป็นค่อยไป ดังเช่น ในตอนต้นรัชกาลเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2417 พระองค์ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งคณะที่ปรึกษาขึ้น 2 คณะ คือ

1) คณะที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน (Council of State) มีหน้าที่ถวายคำปรึกษาและความคิดเห็นต่าง ๆ ซึ่งถ้าคำปรึกษาหรือความคิดเห็นนั้น ที่ประชุม มีมติเห็นชอบด้วย ก็จะต้องขึ้นเป็นกฎหมายใช้บังคับได้ สถาปนาทำหน้าที่เหมือนสนทนาการนิติบัญญัติในปัจจุบัน

2) คณะที่ปรึกษาในพระองค์ (Privy Council) มีหน้าที่ถวายคำปรึกษาข้อราชการและความคิดเห็นต่าง ๆ ที่จะทรงนำเข้าประชุมในสภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน คณะที่ปรึกษาในพระองค์นี้ทำหน้าที่เหมือนคณะองคมนตรีในปัจจุบัน

จากการจัดตั้งคณะที่ปรึกษาทั้งสองขึ้นมาทำหน้าที่ดังกล่าว นับเป็นก้าวแรกของการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาท และเป็นกลไกที่สำคัญทางการเมือง ซึ่งคณะที่ปรึกษาทั้งสองได้มีบทบาทต่อการร่วมตัดสินใจในการบริหารราชการแผ่นดินหลายเรื่อง เช่น การเลิกทาส การเลิกระบบไพร่ การปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน รวมไปถึงการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ด้วยสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ล้วนแต่มีผลต่อการวางพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยในอนาคตกล่าวคือ การเลิกทาสและระบบไพร่ ยังผลให้ราษฎรมีสติทริขึ้นพื้นฐานที่เป็นอิสระสามารถแสดงความคิดเห็นได้ด้วยความปรารถนาของตน อีกทั้งยัง

เป็นกำลังสำคัญต่อการสร้างสรรค์ความเจริญทางเศรษฐกิจ การปรับปรุงระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน โดยเฉพาะการเริ่มการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจ เพื่อวางรากฐานให้ราษฎรในท้องถิ่นได้ปกครองตนเอง แต่ในที่สุดคณะที่ปรึกษาทั้งสองก็ได้สลายตัวไปใน ปี พ.ศ. 2437

ถึงแม้ว่าในรัชสมัยของพระองค์ “รัฐธรรมนูญ” ยังไม่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนแต่พระองค์ทรงคาดหวังว่าในอนาคตรัฐธรรมนูญจะต้องได้รับการสถาปนาขึ้น และได้ทรงวางพื้นฐานที่สำคัญไว้เพื่อรองรับการปกครองดังกล่าว ที่สำคัญคือการพัฒนาคุณภาพของราษฎรด้วยการวางระบบการศึกษาตามแบบตะวันตก โดยมีการจัดตั้งโรงเรียนสอนบรรดาศักขุนนาง พระบรมวงศานุวงศ์ ให้ได้เรียนภาษาต่างประเทศและวิชาทันสมัยต่าง ๆ รวมทั้งให้ทุนเล่าเรียนหลวงแก่นักเรียนเรียนดีเพื่อไปศึกษาในต่างประเทศ

รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติในปี พ.ศ. 2453 นั้น สภาพทางสังคมและการเมือง ซึ่งได้รับการวางรากฐานมาจากรัชกาลก่อนก็ยังไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงมากนัก ในขณะที่ความก้าวหน้าในระบบการศึกษาที่ได้รับการปูพื้นฐานไว้จากรัชกาลก่อนเป็นที่สนใจของประชาชนมากขึ้น ทั้งนี้มีผลมาจากการได้รับอิทธิพลและแนวความคิดในแง่ความทันสมัยจากชาติตะวันตก จนกระทั่งในช่วงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนี้ พระองค์ทรงมีพระราชดำริให้มีการเผยแพร่ความรู้สึกในเรื่องชาตินิยม (Nationalism) หรือการรักษาและสร้างไว้ซึ่งเอกลักษณ์ไทย รวมทั้งการสร้างทัศนคติว่าชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย รวมไปถึงการฟื้นฟูศิลปะและวรรณกรรม พร้อมกันนั้นทรงปลุกฝังให้ประชาชนมีความรักความสามัคคีและเทิดทูนในชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ครั้นในปี พ.ศ. 2454 ได้เกิดเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองขึ้น คือ “กบฏ ร.ศ. 130” เพื่อต้องการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเมืองการปกครองจากเดิมมาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ การก่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เมื่อ ร.ศ. 130 ไม่ประสบความสำเร็จ แต่ผู้ก่อการเหล่านี้ได้รับกรอภัยโทษ เนื่องจาก พระองค์ทรงเข้าใจพระทัยต่อความรู้สึกที่ติดต่อบ้านเมืองของคนกลุ่มนี้ จากเหตุการณ์ในครั้งนี้ทำให้พระองค์ทรงตระหนักถึงแนวความคิดของบุคคลบางกลุ่ม ที่มีความต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการปกครอง และ

ต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการ ปกครองบ้านเมือง แต่พระองค์ก็ทรงเห็นว่ยังไม่เหมาะสมที่จะนำรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยมาใช้ในขณะนั้นเพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดการศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการปกครองนี้ดีพอ พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริที่จะให้ประชาชนได้เรียนรู้และเข้าใจในระบบการปกครองดังกล่าว จึงทรงขยายการศึกษาให้กว้างขึ้น โดยทรงตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2464 และจัดตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขึ้น

ในวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2461 ได้ทรงวางผังเมืองสมมติและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระราชทานนามเมืองสมมติว่า "ดุสิตธานี" โดยเริ่มสร้างครั้งแรกที่พระราชวังดุสิตมีเนื้อที่ประมาณ 3 ไร่เศษ รอบพระที่นั่งดุสิต ประกอบด้วยอาคารบ้านเรือน ถนน วัด ร้านค้า โรงเรียน โรงพยาบาล และ พระราชวัง ต่อมาในปี พ.ศ. 2462 ทรงย้ายดุสิตธานีจากพระราชวังดุสิตไปไว้ที่พระราชวังพญาไท เพราะมีพื้นที่กว้างกว่าเดิม

หลังจากย้ายมาที่พระราชวังพญาไทแล้วดุสิตธานีแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ ประกอบด้วยอาคาร บ้านเรือน ประมาณเกือบ 1,000 หลัง มีขนาดอาคารเท่าอาคารจริงเพื่อสามารถใช้เป็นที่ประชุมของทวยนาครได้ ตลอดจนสำนักงานและสโมสรของพรรคการเมืองด้วย ในด้านการปกครองของดุสิตธานีนั้น ได้มีการตราธรรมนูญการปกครองของดุสิตธานีขึ้นคือ "ธรรมนูญลักษณะปกครองคณะนคราภิบาล (ดุสิตธานี) พระพุทธศักราช 2461" ซึ่งได้กำหนดให้สภาเมืองนี้มีพรรคการเมือง มีการเลือกตั้งนคราภิบาลและเซษฐบุรุษ (คือผู้แทนราษฎร) พลเมืองมีสิทธิเสรีภาพมีการออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเข้ามาเป็นผู้บริหาร

นอกจากการจัดระบบการปกครองแล้วยังมีกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การออกหนังสือพิมพ์รายวัน 2 ฉบับ คือ "ดุสิตสมัย" และ "ดุสิตสักขี" หรือ "ดุสิตเวอร์เคอร์เดอร์" และหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ "ดุสิตลมิต" โดยโปรดให้มีเสรีภาพทางหนังสือพิมพ์อย่างเต็มที่

อย่างไรก็ตามเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว สวรรคตในปี พ.ศ. 2468 ดุสิตธานีในพระราชวังพญาไทจึงสลายตัวไป และผลจากการทดลองปกครองรูปแบบระบอบประชาธิปไตยในดุสิตธานี (ระหว่าง พ.ศ. 2461 - 2468) ไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะทำเฉพาะวงแคบในพระราชวังและระหว่างข้าราชการผู้ใกล้ชิดเท่านั้น อีกทั้งเป็นเพียงเมืองสมมติ การดำเนินงานบริหารเมืองดุสิตธานีจึงไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง

รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2468 พระองค์ทรงตั้งพระราชปณิธานแน่วแน่ที่จะดำเนินพระราชกรณียกิจตามแนวทางแห่งบูรพกษัตริย์ที่ได้ทรงวางรากฐานไว้ที่จะพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าและทัดเทียมอารยประเทศทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครอง

พระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะเห็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยเกิดขึ้นในประเทศไทย ในสมัยของพระองค์ดังปรากฏในหลักฐานและเอกสารการเตรียมการพระราชทานสิทธิและเสียงในการปกครองแก่ราษฎรและการเตรียมการพระราชทานรัฐธรรมนูญ ดังเช่นในพระราชบันทึก Democracy in Siam และ พระราชบันทึกที่ทรงมีถึงบุคคลต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2469 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชหัตถเลขาถึงพระยาภิรมย์ภักดีในวันที่ 23 กรกฎาคม เกี่ยวกับการดำเนินการด้านการเมืองการปกครอง โดยมีพระราชประสงค์ที่จะรับคำแนะนำและข้อคิดเห็นจากพระยาภิรมย์ภักดี ทรงให้หัวข้อเรื่องว่า Problems of Siam หลังจากนั้นวันที่ 27 กรกฎาคม พระยาภิรมย์ภักดีได้มีหนังสือกราบบังคมทูลฯ ตอบพระราชบัญชา โดยตอบเป็น 3 หัวข้อใหญ่ที่เกี่ยวกับการสืบราชสันตติวงศ์ โครงสร้างของรัฐบาลและเศรษฐกิจการคลัง พร้อมกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับย่อ ซึ่งมี 12 มาตรา มีชื่อ ว่า Outline of Preliminary Draft

หลังจากนั้นพระองค์ทรงส่งสำเนาพระราชหัตถเลขาและหนังสือตอบของพระยาภิรมย์ภักดีให้คณะอภิรัฐมนตรีสภาพิจารณา ซึ่งสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ พระราชกุมารีในคณะอภิรัฐมนตรีสภา ได้ทรงแสดงข้อคิดเห็นต่อบันทึกของพระยาภิรมย์ภักดี โดยใช้ชื่อว่า Memorandum และมีผลการพิจารณาของคณะอภิรัฐมนตรีสภาว่ายังไม่ถึงเวลาที่ประเทศไทยจะมีการปกครองระบอบรัฐสภา

ปี พ.ศ. 2474 พระองค์เสด็จฯ ไปรักษาพระเนตรและถือโอกาสเจริญพระราชไมตรียังประเทศสหรัฐอเมริกายังได้พระราชทานสัมภาษณ์แก่นักหนังสือพิมพ์ New York Times แสดงให้เห็นว่า พระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้ราษฎรมีสิทธิในการปกครองบ้านเมือง โดยจะให้ประชาชนได้เรียนรู้การใช้สิทธิผ่านการปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อนที่จะให้มีการปกครองแบบรัฐสภาต่อไป หลังจากที่พระองค์เสด็จฯ กลับจากสหรัฐอเมริกาแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีวิสารวาจา และนายเรมอนด์ บี. สตีเวนส์ ดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายโดยใช้ชื่อว่า An Outline of Change in the Form of Government ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง

อำนาจบริหาร นิติบัญญัติ คลายตจนการเลือกตั้งไว้ด้วย แต่ทั้งสองท่านได้แสดงความเห็นใน Memorandum ว่ายังไม่ถึงเวลาที่ประเทศไทยจะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ จนกว่าประชาชนจะได้รับการศึกษาและประสบการณ์ในการปกครองตนเองอย่างเพียงพอ โดยควรจะให้ประชาชนมีประสบการณ์จากการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลเสียก่อน

พระองค์ทรงตั้งพระราชหฤทัยที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญสำหรับใช้ในการปกครองประเทศ ในวันที่พระราชพิธีฉลองพระนครครบ 150 ปี วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2475 ซึ่งจะเป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองไปสู่ความเป็นประเทศที่เจริญตามแบบอย่างตะวันตก แต่พระราชประสงค์ดังกล่าวถูกยับยั้งด้วยเหตุผลที่อ้างถึงความไม่พร้อมของราษฎรส่วนใหญ่เป็นสำคัญ ทำให้พระราชดำริที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญของพระองค์ต้องหยุดชะงักไป จนกระทั่งในที่สุดจึงเกิดการยึดอำนาจเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์สู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นหลักในการปกครองประเทศ เมื่อวันศุกร์ที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 โดยคณะบุคคลซึ่งประกอบด้วยทหารบก ทหารเรือ และพลเรือนที่เรียกตัวเองว่า “คณะราษฎร” โดยมีพระยาพหลพลพยุหเสนาเป็นหัวหน้าคณะราษฎร นับแต่บัดนั้นเป็นต้นมาประเทศไทยก็เข้าสู่พัฒนาการของการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยระบบรัฐสภา ซึ่งอาจถือได้ว่า มีส่วนจากการวางรากฐานคุณภาพประชาชนด้วยระบบการศึกษาแบบตะวันตกมาตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาในปัจจุบัน

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยได้มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศตลอดมา และได้กำหนดรูปแบบของการปกครองประเทศในระบอบรัฐสภา โดยมีหลักสำคัญในการปกครองว่า “อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวไทย” และได้มีการแบ่งอำนาจอธิปไตย ซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศออกเป็น 3 ฝ่าย คือ

- 1) อำนาจนิตินิติบัญญัติ คือ อำนาจในการตรากฎหมายเพื่อใช้บังคับ โดยมีรัฐสภาเป็นผู้ใช้อำนาจนี้
- 2) อำนาจบริหาร คือ อำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย โดยมีคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ใช้อำนาจนี้

3) อำนาจตุลาการ คือ อำนาจในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีต่าง ๆ โดยมีศาลเป็นผู้ใช้อำนาจนี้

ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะอำนาจนิติบัญญัติ ซึ่งรัฐสภาเป็นผู้ใช้อำนาจนี้ โดยในปัจจุบันตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2538 ได้กำหนดโครงสร้างของรัฐสภาในรูปแบบของสองสภา กล่าวคือ

- 1) วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการแต่งตั้ง
- 2) สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชนโดยตรง

วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีความรู้ความชำนาญในวิชาการหรือกิจการต่าง ๆ อันจะก่อประโยชน์ให้เกิดแก่ประเทศชาติ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกสภาของวุฒิสภามีวาระในการดำรงตำแหน่ง คราวละสี่ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง

สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งเข้ามา โดยให้มีจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 106 ที่บัญญัติให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละจังหวัดจะมีให้คำนวณตามเกณฑ์จำนวนราษฎรของแต่ละจังหวัด ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีก่อนปีที่มีการเลือกตั้งหนึ่งแสนห้าหมื่นคนต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นคน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน ถ้าจังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งแสนห้าหมื่นคน ก็ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นเพิ่มอีกหนึ่งคนต่อจำนวนราษฎรทุกหนึ่งแสนห้าหมื่นคนเศษของหนึ่งแสนห้าหมื่นถ้าถึงเจ็ดหมื่นห้าพันหรือว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งแสนห้าหมื่น

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2538 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาไว้พอสรุปได้ดังนี้

- 1) อำนาจในการตรากฎหมาย หมายถึง อำนาจในการออกพระราชบัญญัติ

การแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกพระราชบัญญัติการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ และการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้มีผลได้บังคับเป็นกฎหมาย

2) อำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน อันหมายถึงการสอดส่องดูแลการปฏิบัติงานของคณะรัฐมนตรีหรือฝ่ายบริหารด้วยวิธีการที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ คือการตั้งกระทู้ถาม การยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน

3) การให้ความเห็นชอบ เป็นการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินอีกประการหนึ่ง โดยรัฐธรรมนูญกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภา เป็นผู้ที่มีอำนาจในการพิจารณาให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของแผ่นดินในกรณีต่าง ๆ เช่น

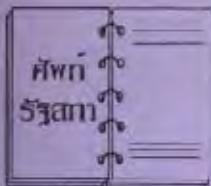
3.1) การให้ความเห็นชอบ ในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

3.2) การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สืบราชสันตติวงศ์

3.3) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม

3.4) การให้ความเห็นชอบในการทำหนังสือสัญญาบางประเภท ที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอำนาจแห่งรัฐหรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา

กล่าวโดยสรุปในส่วนการเมืองการปกครองของไทยนั้น การที่ประเทศไทยจะอยู่ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับความเข้าใจและความสนใจต่อการปกครองโดยประชาชนของประชาชน และเพื่อประชาชนของชาวไทยเอง และจะมีพัฒนาการไปสู่ความสมบูรณ์ของระบบ ดังกล่าวได้ ก็ด้วยอาศัยคุณภาพของประชาชนคนไทยรุ่นใหม่ ที่ควรจะสนใจต่อการมีส่วนร่วมต่อการปกครองและใส่ใจในการเคลื่อนไหวทางการเมืองอยู่ตลอดเวลา เช่น ตระหนักถึงความสำคัญในการเลือกตั้งและการสอดส่องการทำงานของรัฐบาล เป็นต้น **๙๙**

ตํพทํรัฐสภา

ตุลาการรัฐธรรมนูญ

ตุลาการรัฐธรรมนูญ คือคณะบุคคลซึ่งประกอบกันเป็นตุลาการ เพื่อทำหน้าที่ตีความหรือวินิจฉัยปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

ในวาระเริ่มแรกรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญภายใน 30 วัน นับแต่วันเปิดสมัยประชุมสามัญของรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญประกอบด้วย ประธานรัฐสภา ประธานศาลฎีกา อัยการสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิสถาษานิติศาสตร์หรือสาขารัฐศาสตร์อีก 6 คน ซึ่งวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรแต่งตั้งสภละ 3 คน โดยประธานรัฐสภาเป็นประธานตุลาการรัฐธรรมนูญ

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งต้องไม่เป็นสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และมีวาระการดำรงตำแหน่ง

รัฐสภาฟินแลนด์

The Finnish Parliament

ข้อเสนอแนะ หรือความเห็น เพื่อการจัดทำกฎหมาย รวมทั้งคำถามหรือข้อสงสัยในสาระ "การรัฐสภา"

โปรดติดต่อ

กองการประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ถนนอุทอนใน กท 10300 โทรฟัทซ์ 244-1557 - 60

พื้นที่ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา โทร. 244-1741